

Εθνική Στρατηγική

για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων 2025-2030

Σύνοψη

Εισαγωγή

Η βία αποτελεί ένα πολυδιάστατο, πολυπαραγοντικό και πολυσύνθετο κοινωνικό φαινόμενο που εκδηλώνεται σε όλες τις εκφάνσεις της πραγματικότητας και εξελίσσεται στον χώρο και τον χρόνο. Σήμερα, σχεδόν όλες οι μορφές βίας που πλήττουν τα παιδιά έχουν αναγνωριστεί και ρυθμιστεί σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Τα έννομα αγαθά που προστατεύονται είναι η ευημερία των παιδιών, η ομαλή σωματική και ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη, καθώς και το δικαίωμά τους να ζουν ασφαλή σε μια κοινωνία απαλλαγμένη από βία. Αυτά τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών είναι καθολικά και οικουμενικά, δεν υπόκεινται σε καμία διάκριση και αφορούν το σύνολο της κοινωνίας.

Η **Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων** αποτελεί το αποτέλεσμα των εργασιών της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων που ορίστηκε από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας, Αξιότιμο κ. Κυριάκο Μητσοτάκη τον Μάρτιο 2024 (ΦΕΚ 1587/8 Μαρτίου 2024). Η Στρατηγική εισηγείται μια πολύ-επίπεδη προσέγγιση, προάγοντας τη συνεργασία, τη διασύνδεση, την πολυεπιστημονικότητα και την αλλαγή. Διαπνέεται από την οπτική των δικαιωμάτων των παιδιών και εστιάζεται στην ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού, την άρση των ανισοτήτων, τη βελτίωση των διαπροσωπικών και των οικογενειακών σχέσεων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των νέων, καθώς και την εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης στους θεσμούς. Αποτελεί ένα νέο «παράδειγμα» για την Ελλάδα και μια «καλή πρακτική» που μπορεί να αναδειχθεί στο εξωτερικό. Υποδηλώνει την αλλαγή της οπτικής μας από τις μονοδιάστατες σε πιο σύνθετες και ολιστικές προσεγγίσεις στη διερεύνηση και την αντιμετώπιση του φαινομένου και την άσκηση πολιτικής.

Η δομή της Εθνικής Στρατηγικής αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την εξέλιξη των αντιλήψεων για τη βία

και την παραβατικότητα στο χωροχρόνο. Επιχειρεί να αποτυπώσει την ιδεολογική, πολιτισμική και κοινωνική πορεία από την παρελθούσα αποδοχή της βίας κατά των παιδιών έως την σημερινή εγκληματοποίηση της βίας, καθώς επίσης και το πέρασμα από την τιμωρία και την αντεκδίκηση στην επανένταξη και την αποκατάσταση των ανηλίκων παραβατών. Η αποτύπωση του φαινομένου της βίας και της παραβατικότητας σήμερα στη χώρα μας αναλύεται στο δεύτερο κεφάλαιο, το οποίο περιλαμβάνει σύντομη επισκόπηση των ερευνών για όψεις της βίας (ενδοοικογενειακή, σχολική, διαδικτυακή, αθλητική, εξτρεμιστική) και επεξεργασία ποσοτικών δεδομένων για την παραβατικότητα ανηλίκων. Το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην παρουσίαση των πολιτικών, μέτρων και πρωτοβουλιών της πολιτείας για την αντιμετώπιση του φαινομένου στο διάστημα 2019-2024. Εκτός από την παραπάνω καταγραφή των δημόσιων πολιτικών, στο ίδιο κεφάλαιο επιχειρείται σύντομη αξιολόγηση και διατυπώνονται προτάσεις της Επιτροπής για βελτιωτικά -πρόσθετα μέτρα στην υλοποίηση των υφιστάμενων πολιτικών. Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία που εφάρμοσε η Επιτροπή, η στοχοθεσία και ιδίως οι νέες προτεινόμενες πολιτικές και τα μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την πρόταση για την υλοποίηση και την παρουσίαση του σχεδίου διακυβέρνησης της Εθνικής Στρατηγικής.

Τα μέλη της Επιτροπής εκφράζουν τις βαθύτατες ευχαριστίες τους στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας κ. Κυριάκο Μητσοτάκη για την εξαιρετική τιμή και την αμέριστη εμπιστοσύνη του να αναλάβουν αυτό το δύσκολο εγχείρημα για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον Υπουργό Επικρατείας για τον Συντονισμό του Κυβερνητικού Έργου κ. Άκη Σκέρτσο για τη διαρκή, συστηματική και εξαιρετικά πολύτιμη υποστήριξη του έργου της Επιτροπής σε κάθε βήμα και στάδιο εξέλιξής της, καθώς και για την καθημερινή σχεδόν επικοινωνία με τους και τις συνεργάτες του.

Ευχαριστίες επίσης οφείλουμε στους Υπουργούς της Κυβέρνησης και το σύνολο της Πολιτικής Ηγεσίας στα συναρμόδια υπουργεία. Ευχαριστούμε επίσης, τη Γενική Γραμματέα Συντονισμού κ. Ε. Δραμαλιώτη για την ουσιαστική υποστήριξη του έργου της Επιτροπής και την παροχή στοιχείων και πληροφοριών για τις δημόσιες πολιτικές και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης καθώς και για τη διάθεση της γραμματειακής υποστήριξης της Επιτροπής. Οφείλουμε επίσης να ευχαριστήσουμε όλους/ες τους/τις δημόσιους λειτουργούς και επαγγελματίες που μετείχαν στις ομάδες εστίασης, καθώς και τους/τις εκπροσώπους φορέων που μετείχαν στις ακροάσεις της Επιτροπής, την Βοηθό Συνήγορου του Πολίτη για τα Παιδιά κ. Θ. Κουφονικολάκου,

την UNICEF Ελλάδας και συγκεκριμένα την κ. Μ. Μιχαλοπούλου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας και την Πρόεδρο κ. Τρ. Αθανασίου, καθώς και τον πατέρα Αντώνιο Καλλιγέρη, εκπρόσωπο της Πρωτοβουλίας για την πρόληψη της Ενδοοικογενειακής Βίας του Ιδρύματος Νεότητος και Οικογένειας της Ι.Α.Α. Τέλος, εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στον Professor John Winterdyk, Καθηγητή Συγκριτικής Εγκληματολογίας στο Mount Royal University του Καναδά για τις προτάσεις προς την Επιτροπή αναφορικά με τις διεθνείς καλές πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου.

Η Εθνική Στρατηγική με μια ματιά: Τα κύρια σημεία και οι προτεινόμενες πολιτικές

Οι στρατηγικοί στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής 2025-2030

- ▶ Η πρόληψη της βίας κατά των παιδιών σε όλες τις εκφάνσεις της (ενδοοικογενειακή, σχολική, κοινοτική, αθλητική, διαδικτυακή κ.ά.) υπό το πρίσμα της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών (άρ. 19, 34 ΔΣΔΠ).
- ▶ Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της παραβατικότητας ανηλίκων με την ουσιαστική εφαρμογή της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης (άρ. 37, 40 ΔΣΔΠ).
- ▶ Η κινητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας και η ανάπτυξη διυπουργικών, διαθεσμικών συνεργειών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

“

Οι Προτάσεις της Επιτροπής

Περιλαμβάνονται 29 συνολικά πολιτικές, εκ των οποίων 7 εμβληματικές και 5 οριζόντιες και 69 μέτρα.

A. Η αποτύπωση του φαινομένου από τις έρευνες

- ✓ Το γενικότερο έλλειμμα ερευνών δεν μας επιτρέπει καμία εκτίμηση για τη συνολική έκταση, τη συχνότητα και τη διαχρονική εξέλιξη της βίας κατά των παιδιών στην Ελλάδα.
- ✓ Ειδικά για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό τεκμαίρεται μείωση της έκτασης και της συχνότητας του φαινομένου από το 2010-2022.
- ✓ Για τη διαδικτυακή βία παρατηρείται αύξηση των κινδύνων του διαδικτύου που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, περιλαμβανομένου του διαδικτυακού εκφοβισμού και της παρενόχλησης.

B. Η εικόνα από την Ευρωπαϊκή Στατιστική (Eurostat)

- ✓ Παρότι ο απόλυτος αριθμός της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα κινείται αυξητικά, η γενικότερη κατανομή της παραβατικότητας στη χώρα μας δεν μεταβάλλεται στο διάστημα 2019-2022. Η εικόνα της Ελλάδας διαφοροποιείται από τη γενικότερη τάση στην Ευρώπη, όπου σε αρκετές χώρες το ποσοστό των ανήλικων υπόπτων κινείται αυξητικά και καταλαμβάνει μεγαλύτερο μερίδιο στη συνολική εγκληματικότητα.

Γ. Η εικόνα από τις στατιστικές της Αστυνομίας

- ✓ Έντονα αυξητική τάση στη νεανική παραβατικότητα ιδίως κατά το 2023 και το 2024.
- ✓ Έντονη αύξηση των σοβαρών περιστατικών σωματικής βίας, τα οποία χαρακτηρίζουν τη νεανική παραβατικότητα.
- ✓ Οργανωμένα χαρακτηριστικά της νεανικής παραβατικότητας.
- ✓ Μείωση του ορίου ηλικίας στην εμπλοκή των νέων σε παραβατικές συμπεριφορές.
- ✓ Συχνότερη εμπλοκή, εκτός των αγοριών, και των κοριτσιών σε περιστατικά νεανικής παραβατικότητας.
- ✓ Επαναληπτικότητα στη συμπεριφορά των δραστών όσον αφορά την εμπλοκή τους σε περιστατικά νεανικής παραβατικότητας.

- ✓ Μεγάλη ορατότητα των βίαιων αδικημάτων είτε των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είτε του γεγονότος ότι συμβαίνουν σε δημόσιους χώρους.

Δ. Η απάντηση της πολιτείας: Υφιστάμενες πολιτικές 2019-2024 - Αξιολόγηση και προτάσεις της Επιτροπής για λήψη πρόσθετων-βελτιωτικών μέτρων

Συνολικά υλοποιήθηκαν 138 δημόσιες πολιτικές, μέτρα και δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών και της παραβατικότητας ανηλίκων.

Για την ενδοοικογενειακή βία και την προστασία των ανήλικων θυμάτων διαφαίνεται:

1. Συστηματικό και μακρόχρονο ενδιαφέρον της πολιτείας από το 2019, το οποίο εντείνεται εντυπωσιακά κατά το 2024 και αποτυπώνεται όχι μόνο σε ρυθμίσεις αλλά και σε ουσιαστικές πολιτικές πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, οι οποίες περιλαμβάνουν και την προστασία των ανήλικων θυμάτων.
2. Οι δράσεις και οι πρωτοβουλίες εστιάζονται στην πληρέστερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου μέσα από σε βάθος εκπαιδεύσεις των αστυνομικών, ενίσχυση των υποδομών και παροχή πρακτικών εργαλείων για την προστασία των θυμάτων.
3. Ουσιαστική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που φωτίζουν περισσότερο το προφίλ των θυμάτων και των δραστών.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Διασύνδεση των τρεχουσών και των προγραμματιζόμενων δράσεων με τις υλοποιούμενες δράσεις του Εθνικού Σχεδίου για τη σεξουαλική κακοποίηση.

- ✓ Ανάπτυξη προγράμματος ανταλλαγής καλών πρακτικών και συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς για όλες τις επαγγελματικές ομάδες που χειρίζονται περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.
- ✓ Διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης σε μόνιμη βάση με στόχο την ενθάρρυνση των αναφορών/ καταγγελιών.
- ✓ Διοργάνωση εξειδικευμένων επιμορφώσεων για την ομάδα στόχο των παιδιών θυμάτων κακοποίησης/ παραμέλησης.

Η ποσοτική παραγωγή πολιτικών για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό στην Ελλάδα σηματοδοτείται χρονικά από το 2019 και αυξάνεται με εντυπωσιακούς ρυθμούς κατά το 2024. Ειδικότερα:

1. Παρατηρείται έμφαση στην πρόληψη μέσω της ενθάρρυνσης των αναφορών για περιστατικά σχολικού εκφοβισμού στην πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr, της καμπάνιας ευαισθητοποίησης και των σαφών επικοινωνιακών μηνυμάτων, καθώς και της αναβάθμισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την προσθήκη θεματικών που στοχεύουν στην ενδυνάμωση των μαθητών/ητρίων και την πρόληψη βίαιων συμπεριφορών.
2. Οι πολιτικές είναι πολυδιάστατες και καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Σταδιακή διεύρυνση του αριθμού των υπεύθυνων αποδεκτών αναφορών στα σχολεία Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης από διμελή σε τριμελή έως και πενταμελή διεπιστημονική ομάδα (ανάλογα με την οργανικότητα της σχολικής μονάδας), με συμμετοχή και του/της Συμβούλου Εκπαίδευσης, για τον προσδιορισμό των βημάτων αντιμετώπισης περιστατικών εκφοβισμού εντός του πλαισίου του σχολείου με συνεδριάσεις μία φορά/δεκαπενθήμερο.
- ✓ Πλήρης κάλυψη όλων των σχολικών μονάδων με σχολικό ψυχολόγο και σταδιακή βελτίωση αναλογίας σχολικού ψυχολόγου και σχολικών μονάδων που προς το παρόν είναι 1 προς 5.

- ✓ Σύναψη Συμβολαίου ανάμεσα στο εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου και τους γονείς/ ασκούντες την επιμέλεια των μαθητών/ητρίων (καταγραφή των προσδοκιών, των αναγκών και των υποχρεώσεων κάθε μέρους, υπογραφή ανά τμήμα από όλους/ες, δέσμευση για τήρηση του περιεχομένου του και ανάρτησή του στην ιστοσελίδα του σχολείου).

Για τη βία στο διαδίκτυο και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ανηλίκων υλοποιούνται πλούσιες δράσεις, πλήρως εναρμονισμένες με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για ένα καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά. Πιο αναλυτικά:

1. Εφαρμόζονται σύγχρονες τεχνικές στη διερεύνηση του κυβερνοεγκλήματος από υψηλής κατάρτισης προσωπικό.
2. Υλοποιούνται αξιοσημείωτες ποσοτικά και ποιοτικά δράσεις για την ψηφιακή εκπαίδευση των παιδιών και την προστασία τους στο διαδίκτυο, ιδίως κατά το 2024.
3. Ιδιαίτερη αναφορά και σημασία αποδίδεται στην εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής για τον εθισμό των ανηλίκων στο διαδίκτυο. Επιπροσθέτως η πρόβλεψη νέων ψηφιακών δικαιωμάτων για τα παιδιά στην Ελλάδα και η προώθησή τους στα ευρωπαϊκά όργανα αποτελεί καινοτόμο πρωτοβουλία της χώρας μας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Η Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων θα πρέπει να είναι πλήρως εναρμονισμένη με την Εθνική Στρατηγική για τον Εθισμό των Παιδιών στο Διαδίκτυο με κοινές πολιτικές και δράσεις.
- ✓ Τα εκπαιδευτικά προγράμματα πρέπει να ξεκινούν από πολύ μικρή ηλικία, ει δυνατόν από το νηπιαγωγείο, με δραστηριότητες προσαρμοσμένες στο αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών.

Για την πρόληψη και την αντιμετώπιση μορφών κοινοτικής βίας, την υποστήριξη θυμάτων, ενδυνάμωση και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ανηλίκων και ιδιαιτέρως των ευάλωτων ομάδων οι σχετικές πολιτικές αφορούν την αθλητική βία, τη ρατσιστική και εξτρεμιστική βία, καθώς και την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Για την αθλητική βία η Επιτροπή διαπιστώνει:

1. Την ανάληψη ουσιαστικών ρυθμιστικών πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της αθλητικής/ οπαδικής βίας ήδη από το 2022 αλλά με αξιοσημείωτο έργο κατά το 2024.
2. Επαρκή και κατάλληλη επιχειρησιακή δραστηριότητα για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Η Επιτροπή προτείνει την εκπόνηση της Στρατηγικής (2025), η οποία απορρέει ως υποχρέωση από την Κύρωση της Σύμβασης Saint-Denis του Συμβουλίου της Ευρώπης και την πρόβλεψη μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης από το 2025 κι έπειτα.

Για τη ρατσιστική βία η Επιτροπή διαπιστώνει:

1. Έχουν υλοποιηθεί σημαντικές δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση επιμέρους μορφών ρατσιστικής βίας σε διαφορετικές ομάδες στόχους από συναρμόδια υπουργεία.
2. Ιδιαιτέρως θετικά επισημαίνει τις διεθνείς δράσεις της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων, την ίδρυση του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας με κύρια αρμοδιότητα την κοινωνική ένταξη και την συμπερίληψη των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων, καθώς και την Εθνική Στρατηγική των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030.
3. Ωστόσο, παρατηρείται έλλειμα δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για τις διάφορες μορφές της ρατσιστικής βίας και της ρητορικής μίσους με αποδέκτες τα παιδιά.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Την πλήρη οργανωτική λειτουργία (π.χ. έκδοση οργανογράμματος) του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας για το 2025.
- ✓ Την εκπόνηση εργαλείων και δεικτών για τη συστηματική ένταξη των παιδιών ρομά στο εκπαιδευτικό σύστημα, η οποία δεν θα πρέπει να περιορίζεται στην τυπική εγγραφή τους, αλλά να υποστηρίζεται η ολοκλήρωση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- ✓ Την επικαιροποίηση του Εθνικού Σχεδίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας.
- ✓ Τη διεύρυνση των δράσεων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των επαγγελματιών και των λειτουργών της δικαιοσύνης στην πρόληψη και αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας.

Για την προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων η Επιτροπή διαπιστώνει:

1. Σημαντικές ποσοτικά και ποιοτικά δράσεις/ πρωτοβουλίες για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων ήδη από το 2021 με ανάπτυξη και διεύρυνση υπηρεσιών κατά το 2024.
2. Συστηματικές και πολυεπίπεδες πολιτικές κοινωνικής ένταξης ασυνόδευτων παιδιών στην εκπαίδευση και την κοινωνία, καθώς και νεαρών ενηλίκων στην αγορά εργασίας.
3. Ανάπτυξη ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών.
4. Σημαντικό αριθμό εκπαιδεύσεων προσωπικού και εκπόνηση λειτουργικών πρωτοκόλλων ενεργειών.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Ενίσχυση της διασύνδεσης με τη δικαιοσύνη για την έγκαιρη παρέμβαση στους ασυνόδευτους ανηλίκους με παραβατική συμπεριφορά.
- ✓ Διεύρυνση των δράσεων ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Για τη Φιλική προς τα Παιδιά Δικαιοσύνη, την ενίσχυση των δικαιωμάτων του παιδιού, την υποστήριξη, ενδυνάμωση και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ανηλίκων, η Επιτροπή αξιολογεί θετικά την πρόοδο της χώρας στη θεσμική ενίσχυση των δικαιωμάτων του παιδιού ιδίως από το 2021 έως σήμερα και διαπιστώνει τα εξής:

1. Η νομοθεσία είναι εναρμονισμένη με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές δεσμεύσεις για την προστασία των ανηλίκων θυμάτων και ανηλίκων παραβατών.
2. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την ενδυνάμωση και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ανηλίκων περιλαμβάνουν ολιστικές πολιτικές, ιδίως για την αποϊδρυματοποίηση, την απασχόληση και την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το Παιδί.
3. Το θεσμικό πλαίσιο και η απονομή της ποινικής δικαιοσύνης ανηλίκων παραμένουν προσανατολισμένα στην επιβολή αναμορφωτικών μέτρων στην κοινότητα, σύμφωνα με τις αρχές της αναλογικότητας και της επικουρικότητας και τα διεθνή πρότυπα.
4. Ωστόσο, η εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου για τα ανήλικα θύματα και τους ανήλικους παραβάτες είναι περιορισμένη και ελλιπής. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην παροχή γενικής υποστήριξης στα ανήλικα θύματα από κάθε μορφή προσβολής, καθώς και στην κατάλληλη μεταχείριση των παιδιών θυμάτων με ιδιαίτερες ανάγκες προστασίας.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Για την πλήρη εφαρμογή των αναμορφωτικών και θεραπευτικών μέτρων που έχουν θεσμοθετηθεί με τον Ν. 3189/2003 και στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη των ανηλίκων παραβατών είναι αναγκαία η χαρτογράφηση των Υπηρεσιών στην κοινότητα, η πιστοποίηση φορέων υλοποίησης μέτρων, καθώς και η ανάπτυξη συνεργειών και πρωτοκόλλων συνεργασίας με το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

- ✓ Για την έγκαιρη παροχή προσαρμοσμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε ανήλικους παραβάτες και στις οικογένειές τους σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας είναι απαραίτητη η άμεση και στενή διασύνδεση των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας με τις Υπηρεσίες της Δικαιοσύνης και η στοχευμένη διυπουργική συνεργασία. Στην ίδια κατεύθυνση η δημιουργία του μητρώου πραγματογνωμόνων για τη λειτουργία των «Επιστημονικών Ομάδων Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστών» (Ν. 4689/2020, ά. 7) είναι εξίσου σημαντική.
- ✓ Η ενίσχυση των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής σε ανθρώπινο δυναμικό (τουλάχιστον 1 επιμελητής/τρια ανηλίκων αποκλειστικής απασχόλησης ανά Δικαστήριο Ανηλίκων) και σε υποδομές (μηχανοργάνωση και στέγαση σε χώρους κατάλληλους και φιλικούς προς τα παιδιά), καθώς η ενίσχυση του φυλακτικού και επιστημονικού προσωπικού των ειδικών σωφρονιστικών καταστημάτων και του Ιδρύματος Αγωγής αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για τον αποτελεσματικό και ασφαλή χειρισμό των ανηλίκων που εισάγονται στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.
- ✓ Στο πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας προτείνεται η επανεξέταση του Σχεδίου Νόμου για τις Μονάδες Μέριμνας Νέων (πλήρες δίκτυο δομών για ανήλικους παραβάτες του νόμου) και των νομοθετικών προβλέψεων για τις Κοινωνικές Υπηρεσίες στα Πρωτοδικεία (Ν. 2447/1996, ά. 49-55).

Για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας μεταξύ των ανηλίκων και προστασία των ανηλίκων:

1. Έχει εκπονηθεί Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Προστασία των Παιδιών από τη Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση 2022- 2027 καθώς και ενιαίο Πρωτόκολλο ενεργειών για την διυπηρεσιακή συνεργασία και συντονισμό των ενεργειών με στόχο την προστασία των θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης.
2. Έχουν αναπτυχθεί στοχευμένες δράσεις κοινοτικής πρόληψης για τη βία και την παραβατικότητα ανηλίκων.

3. Οι ανήλικοι κάτω των 12 ετών είναι ποινικά αδιάφοροι και τυχόν αντικοινωνικές συμπεριφορές τους απασχολούν αποκλειστικά τις κοινωνικές υπηρεσίες και ενδεχομένως την εισαγγελική Αρχή στο πλαίσιο της εφαρμογής διατάξεων του Αστικού Κώδικα για την επιμέλεια.
4. Έχει προαχθεί η χρήση της τεχνολογίας και ο σχεδιασμός εφαρμογών προσιτών στους νέους για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της παραβατικότητας ανηλίκων (safeyouth).
5. Έχουν θεσπιστεί νέα αναμορφωτικά μέτρα, αυτό της παρακολούθησης ειδικών εκπαιδευτικών, καλλιτεχνικών ή πολιτιστικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και αυτό της παρακολούθησης προγραμμάτων αθλητισμού και της συμμετοχής σε αθλητικά σωματεία.
6. Με την Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμ. 6288/2024 έχει ορισθεί το πλαίσιο εφαρμογής του αναμορφωτικού μέτρου της παρακολούθησης προγραμμάτων αθλητισμού και συμμετοχής των ανηλίκων ή των νέων σε αθλητικά σωματεία.
7. Έχουν τροποποιηθεί οι τυπικές προϋποθέσεις του περιορισμού ανηλίκων σε κατάσταση κράτησης νέων σε περίπτωση που τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα δεν κρίνονται, με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, επαρκή.
8. Η Επιτροπή διαπιστώνει την υπερφόρτωση του σωφρονιστικού συστήματος και την ακαταλληλότητα των συνθηκών στα καταστήματα κράτησης για νέους. Επισημαίνεται επίσης ότι η τοποθέτηση στο Ίδρυμα Αγωγής παιδιών από την ηλικία των 12 ετών για πλημμεληματικές παραβάσεις και ο συγχρωτισμός τους με πολύ μεγαλύτερα παιδιά με σοβαρότερη παραβατική συμπεριφορά ευνοεί την περαιτέρω εμπλοκή τους με την παραβατικότητα.

Προτάσεις Επιτροπής για πρόσθετα- βελτιωτικά μέτρα

- ✓ Λειτουργία κατάλληλων χώρων για τη χωριστή αστυνομική κράτηση των ανηλίκων.
- ✓ Παροχή φιλικού προς τα παιδιά οδηγού πληροφόρησης και ενημέρωσής τους για τις διαδικασίες στη δικαιοσύνη.

- ✓ Ανάπτυξη επιμορφωτικών προγραμμάτων εστιασμένων στην πρόληψη της δευτερογενούς θυματοποίησης και τη βελτίωση των τεχνικών επικοινωνίας των αστυνομικών κατά τις διαδικασίες με παιδιά.

Ε. Προτάσεις Πολιτικής

Για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

Εκπαιδεύοντας μη βίαιους πολίτες.

- ✓ Υποχρεωτική εκπαίδευση των μαθητών/ριών στην ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων, τη διαμεσολάβηση και τη μη βίαιη επικοινωνία.
- ✓ Παιδαγωγική-συμβουλευτική προσέγγιση του μέτρου της αποβολής στη Β/Θμια Εκπαίδευση: αναστολή παρακολούθησης της μαθησιακής διαδικασίας εντός του σχολείου.
- ✓ Υποχρεωτική «κοινωνική εργασία» στο σχολείο για τους μαθητές που εκφοβίζουν.

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

Θεσμοθέτηση και λειτουργία τεχνικού γυμνασίου.

- ✓ Πιλοτική λειτουργία δέκα (10) τεχνικών γυμνασίων σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενδυνάμωση της συνεργασίας σχολείου -οικογένειας -κοινότητας.

- ✓ Καθιέρωση υποχρεωτικής ενδοσχολικής συνεκπαίδευσης εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων/ασκούντων την επιμέλεια την 11^η Δεκεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενίσχυση των εκπαιδευτικών.

- ✓ Ενίσχυση του ρόλου των συμβούλων εκπαίδευσης στην ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό. Καθιέρωση υποχρεωτικής παρουσίας των συμβούλων εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες της δικαιοδοσίας τους τρεις (3) φορές την εβδομάδα.
- ✓ Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου για τη νομική προστασία εκπαιδευτικών, ώστε να αναφέρουν περιστατικά ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού χωρίς φόβο.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Η σχολική ηγεσία εμπνέει και καθοδηγεί την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.

- ✓ Εστιασμένες δράσεις της σχολικής ηγεσίας για την ανάπτυξη μιας σχολικής κουλτούρας και πολιτικής με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση της Ε.Β.Ι.Ε..

Για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενίσχυση της θετικής γονεϊκότητας για την Πρόληψη της Ενδοοικογενειακής Βίας.

- ✓ Ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης, πρόληψης και υποστήριξης γονέων/ ασκούντων επιμέλεια/φροντιστριών-ών και υποψήφιων γονέων στη θετική γονεϊκότητα.
- ✓ Ενσωμάτωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης στις Υπηρεσίες Υγείας με ψηφιακή πλατφόρμα ομαδικών εκπαιδεύσεων, διαδικτυακά μαθήματα αυτοεκπαίδευσης και καθοδήγησης σε οικογένειες γενικά και δια ζώσης συμβουλευτική σε περιπτώσεις υψηλού κινδύνου ειδικά.
- ✓ Προσαρμογή και υλοποίηση των προγραμμάτων σε διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικοοικονομικά πλαίσια, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των οικογενειών.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Πλήρης και ταχεία διερεύνηση των αναφορών για κακοποίηση - παραμέληση παιδιών.

- ✓ Σύσταση και λειτουργία των Κοινωνικών Υπηρεσιών στα Πρωτοδικεία.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Άμεση υποδοχή και κατάλληλη φιλοξενία παιδιών θυμάτων κακοποίησης- παραμέλησης.

- ✓ Λειτουργία ξενώνων επείγουσας φιλοξενίας.

Για την προστασία των παιδιών από τη διαδικτυακή βία

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

Θεσμοθέτηση της ψηφιακής ενηλικίωσης στα 15 έτη και μηχανισμών ελέγχου και ηλικιακής ταυτοποίησης των χρηστών.

- ✓ Ψηφιακός φάκελος ανηλίκων "Kids Wallet".

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών και του κοινού στη χρήση του διαδικτύου.

- ✓ Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των παιδιών και του κοινού.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Συμβουλευτική σε παιδιά θύματα διαδικτυακής βίας.

- ✓ Ανάπτυξη συμβουλευτικών προγραμμάτων για παιδιά θύματα διαδικτυακής βίας και παιδιά σε εξάρτηση από το διαδίκτυο και για τις οικογένειές τους.
- ✓ Ανάπτυξη προγραμμάτων αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενίσχυση της ικανότητας των γονέων στην εποπτευόμενη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά.

- ✓ Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και παροχή υποστήριξης σε γονείς για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά.

Για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην κοινότητα

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Πρόληψη και αντιμετώπιση της εξτρεμιστικής και ρατσιστικής βίας και της ρητορικής μίσους.

- ✓ Διοργάνωση debates σε επίπεδο κοινότητας με τη συμμετοχή παιδιών και εφήβων.
- ✓ Εκπόνηση Οδηγού για την υπεύθυνη κάλυψη των περιστατικών βίας και την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενδυνάμωση της ασφάλειας και της κοινωνικής ειρήνης στην κοινότητα. Τοπικά δίκτυα πρόληψης της παραβατικότητας.

- ✓ Ανάπτυξη τοπικών δικτύων πρόληψης της παραβατικότητας.
- ✓ Χαρτογράφηση φορέων και υπηρεσιών.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στη ζωή της κοινότητας. Επέκταση του θεσμού του «δημοτικού συμβουλίου παιδιών» σε επίπεδο περιφέρειας.

- ✓ Περιφερειακό Συμβούλιο Παιδιών.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Προώθηση της μη βίαιης επικοινωνίας από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

- ✓ Καμπάνιες για την ενίσχυση του αισθήματος κοινωνικής υπευθυνότητας των παιδιών και της κοινωνικής αλληλεγγύης («η ανοχή είναι συνενοχή»).
- ✓ Εμπλοκή δημοφιλών προσώπων από τον χώρο του διαδικτύου (influencers, YouTubers), του αθλητισμού και της τέχνης στις εκστρατείες κατά της βίας.
- ✓ Εμπλοκή των ΜΜΕ στις καμπάνιες δημόσιας επικοινωνίας, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης ενάντια στη βία, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής υπευθυνότητας.
- ✓ Αναθεώρηση του πλαισίου σήμανσης σχετικά με την καταλληλότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων ανά ηλικιακή ομάδα.

Παραβάτες και Θύματα στη Δικαιοσύνη-Φιλική προς τα Παιδιά Δικαιοσύνη

Προτάσεις για τα ανήλικα θύματα

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ολιστική υποστήριξη και πρόληψη της δευτερογενούς θυματοποίησης: Τα «Σπίτια του Παιδιού» για όλα τα ανήλικα θύματα.

- ✓ Θεσμική ανασυγκρότηση των Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Το Σπίτι του Παιδιού» (ΣΤΠ) ώστε να καλύπτουν τη γενική και την ειδική υποστήριξη όλων των ανηλίκων θυμάτων ανεξάρτητα από τη φύση του αδικήματος, ανάλογα με τις ανάγκες.
- ✓ Γεωγραφική ανάπτυξη των Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Το Σπίτι του Παιδιού» (ΣΤΠ).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενδυνάμωση δι-υπηρεσιακής συνεργασίας και εκπόνηση εργαλείων.

- ✓ Εκπόνηση και καθιέρωση πρωτοκόλλων ενεργειών σε κάθε στάδιο, προς χρήση από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες (αστυνομία, δικαστική και εισαγγελική Αρχή κ.λπ.).
- ✓ Εκπόνηση φιλικού προς τα παιδιά οδηγού πληροφόρησης σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων τους, τον τρόπο συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία και τις υπάρχουσες υπηρεσίες υποστήριξης, από την πρώτη επαφή τους με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.
- ✓ Εκπόνηση και καθιέρωση εργαλείων ατομικής αξιολόγησης/προσδιορισμού των ειδικών αναγκών προστασίας για παιδιά θύματα.

Προτάσεις για τους ανήλικους παραβάτες

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ένας κόμβος εξειδικευμένων υπηρεσιών για τους ανήλικους παραβάτες.

- ✓ Δημιουργία διαλειτουργικής μονάδας φιλικής δικαιοσύνης για τους ανήλικους παραβάτες του νόμου.
- ✓ Εκπόνηση και καθιέρωση πρωτοκόλλων ενεργειών σε κάθε στάδιο, προς χρήση από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες (αστυνομία, δικαστική και εισαγγελική Αρχή κ.λπ.).
- ✓ Εκπόνηση και καθιέρωση εργαλείων ατομικής αξιολόγησης/εκτίμησης παραγόντων κινδύνου και προστασίας για παιδιά παραβάτες.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Εφαρμογή της αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

- ✓ Ανάπτυξη δικτύου παρόχων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης (Ν. 4478/2017, ά. 63) που θα συμβάλλουν στην εφαρμογή της κατά παρέκκλιση διαδικασίας (ά. 46 παρ. 1 ΚΠΔ).
- ✓ Εκπαίδευση επαγγελματιών σε φιλικές προς τα παιδιά επανορθωτικές διαδικασίες.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ενίσχυση του ρόλου της κοινότητας στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της παραβατικότητας ανηλίκων.

- ✓ Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός του αναμορφωτικού μέτρου της ανάθεσης της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου στους γονείς ή επιτρόπους του: υποχρεωτική παρακολούθηση προγράμματος οικογενειακής συμβουλευτικής (κοινές συνεδρίες του ανηλίκου με τους γονείς ή επιτρόπους του).
- ✓ Θεσμοθέτηση νέου αναμορφωτικού μέτρου «παρακολούθηση ειδικού προγράμματος πολιτειακής εκπαίδευσης».
- ✓ Δημιουργία θεραπευτικών δομών ψυχιατρικής εκτίμησης, θεραπευτικής παρέμβασης και διαμονής για ανήλικους που χρήζουν ιδιαίτερης μεταχείρισης.

- ✓ Δημιουργία δομών φιλοξενίας για ανήλικους παραβάτες που στερούνται κατάλληλου οικογενειακού περιβάλλοντος και απασχολούν με ήπια και μεσαία παραβατική συμπεριφορά.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Βελτίωση θεσμικού πλαισίου και συνθηκών κράτησης.

- ✓ Προσθήκη διατάξεων στη σωφρονιστική νομοθεσία για τη χωριστή κράτηση της ηλικιακής ομάδας 15-18 ετών.
- ✓ Έκδοση Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας σωφρονιστικών καταστημάτων για ανήλικους σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- ✓ Μετεγκατάσταση των ανήλικων κρατουμένων του Ειδικού Αγροτικού Σωφρονιστικού Καταστήματος Νέων Κασσαβέτειας και των Ειδικών Σωφρονιστικών Καταστημάτων Νέων Βόλου και Αυλώνα σε κατάλληλες δομές.
- ✓ Διαχωρισμός στην κράτηση ανηλίκων με βάση το φύλο, το αναπτυξιακό στάδιο και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, όπως απεξάρτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση.
- ✓ Παροχή υπηρεσιών σωματικής, ψυχικής υγείας και απεξάρτησης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, δραστηριοτήτων και ψυχαγωγίας, επικοινωνίας και κοινωνικής ένταξης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Επανένταξη - Μετασωφρονιστική μέριμνα.

- ✓ Ενίσχυση του φορέα «ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΝΠΙΔ» (υπό την εποπτεία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη) και ίδρυση Παραρτημάτων σε Βόλο, Θεσσαλονίκη και Πάτρα.
- ✓ Εκπόνηση ατομικού σχεδίου κοινωνικής επανένταξης από το στάδιο της κράτησης.
- ✓ Εκπαίδευση στελεχών στην κοινωνική επανένταξη νεαρών αποφυλακισμένων.
- ✓ Εκπόνηση ερευνών για ζητήματα κοινωνικής επανένταξης νέων.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ειδική προληπτική παρέμβαση για τους ανήλικους σε κίνδυνο.

- ✓ Αναθεώρηση θεσμικού πλαισίου και αναβάθμιση του προληπτικού ρόλου του Εισαγγελέα.
- ✓ Ενεργή εμπλοκή και αξιοποίηση των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων στην προληπτική αρμοδιότητα του Εισαγγελέα.

Οριζόντιες Πολιτικές

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα καταγραφής για τη βία και την παραβατικότητα ανηλίκων.

- ✓ Δημιουργία Μητρώου Ανηλίκων Θυμάτων Βίας.
- ✓ Διαλειτουργικότητα και διασύνδεση με άλλες πηγές δεδομένων.
- ✓ Καταχώριση ποσοτικών στοιχείων από τις γραμμές βοήθειας.
- ✓ Ανάπτυξη εργαλείων και εκπαίδευση επαγγελματιών.
- ✓ Κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας.
- ✓ Περιοδική αξιολόγηση και αναπροσαρμογές.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας στο παιδί και την οικογένεια.

- ✓ Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας για παιδιά και οικογένειες στην κοινότητα.
- ✓ Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας για παιδιά με προβλήματα χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και τις οικογένειές τους.
- ✓ Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας για ιδιαίτερα ευάλωτα παιδιά και για παιδιά στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.
- ✓ Κατάλληλες υπηρεσίες ψυχικής υγείας για όλα τα παιδιά έως 18 ετών.
- ✓ Κινητοποίηση και ενημέρωση της κοινότητας.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Ανάπτυξη της έρευνας σε όλες τις μορφές βίας κατά των παιδιών και της παραβατικότητας ανηλίκων.

- ✓ Χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων.

- ✓ Πρόσβαση σε στοιχεία αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς και με σεβασμό στην προστασία προσωπικών δεδομένων.
- ✓ Διασύνδεση ερευνών και πολιτικών.
- ✓ Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.
- ✓ Διεθνής συνεργασία.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Διεθνοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής και του ζητήματος της βίας και της παραβατικότητας ανηλίκων.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Κοινωνική Ευαισθητοποίηση.

- ✓ Καμπάνιες στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.
- ✓ Χρήση των δημοφιλών κοινωνικών πλατφορμών για την προώθηση θετικών μηνυμάτων, δίνοντας έμφαση στη συλλογική ευθύνη και την ανάγκη για κοινωνική υποστήριξη.
- ✓ Προβολή κοινωνικών μηνυμάτων που ενημερώνουν για τις επιπτώσεις της βίας και προάγουν την πρόληψη.
- ✓ Κοινωνικά μηνύματα, ντοκιμαντέρ και εκπομπές μπορούν να προβάλλουν ιστορίες επιτυχούς αντιμετώπισης του φαινομένου.
- ✓ Ανάπτυξη εκπαιδευτικών εργαλείων και διαδικτυακών πλατφορμών που να προσφέρουν πληροφορίες και πόρους σχετικά με την πρόληψη της βίας. Επιπλέον, μπορούν να ενταχθούν σε καμπάνιες διεθνών οργανισμών, όπως π.χ. της UNICEF "End Violence Against Children", της UNESCO "School Violence and Bullying" και του ΠΟΥ "Global Campaign to End Bullying".

Υλοποίηση Εθνικής Στρατηγικής

Σύστημα Διακυβέρνησης

- α. Εθνικός Συντονιστής στην Προεδρία της Κυβέρνησης που θα αναλάβει τον συντονισμό και την ενίσχυση της διατομεακής και διυπουργικής συνεργασίας,
- β. Εκπρόσωποι από τα συναρμόδια υπουργεία (focal points) και τις 13 Περιφέρειες της χώρας, και
- γ. Επιστημονικό Συμβούλιο για την παρακολούθηση, αξιολόγηση, επικαιροποίηση των πολιτικών και των μέτρων, τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης και την εν γένει την παροχή τεχνογνωσίας στην υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής.

